

Aan de voorzitters van de werkgroepen
Ijzerman en Van Dijk

Den Haag, 11 november 2014
Doorkiesnummer: 070 3353 565
E-mail: e.vandenbosch@advocatenorde.nl

Betreft: Modernisering Strafvordering

Afgelopen zomer kondigde de Minister van Veiligheid en Justitie het project 'Modernisering Wetboek van Strafvordering' aan.

Thans vindt in verschillende gremia nog volop discussie plaats over de wijze waarop dit project exact inhoud zal krijgen. Uit de stukken die op 6 juni 2014 door het departement zijn gepubliceerd (<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/venj/documenten-en-publicaties/publicaties/2014/06/06/herziening-van-het-wetboek-van-strafvordering.html>) volgt evenwel al duidelijk een bepaalde benadering van het project als geheel en een richting voor wat betreft sommige inhoudelijke onderwerpen. De inleidende notitie bevat een schets van de eerste contouren van het project. In de inleiding van het stuk wordt vermeld dat het doel van dit document is om *'reacties te verzamelen die als bouwstenen kunnen dienen voor het opstellen van conceptwetsvoorstellen in het kader van een nieuw Wetboek van Strafvordering'*.

De NOvA is van oordeel dat genoemde benadering en richting vragen om een reactie vanuit de advocatuur en voldoet dus gaarne aan dit verzoek.

De adviescommissie strafrecht van de NOvA heeft in deze ontwikkelingen aanleiding gezien om de algemene raad te adviseren. Dit advies treft u bijgaand aan. Als bijlage bij dat advies is ook een basisnotitie gevoegd, die vanuit de advocatuur is opgesteld.

De kritiek vanuit de advocatuur is fundamenteel. De NOvA acht het van belang dat deze kritiek reeds in dit stadium kenbaar wordt gemaakt.

Hieronder volgt een samenvatting van de opmerkingen die zijn gemaakt:

- De stelling dat het Wetboek van Strafvordering op dit moment niet toegankelijk en niet werkbaar is als gevolg van veroudering van dat wetboek en de ontstane discrepanties tussen de wet en de (rechts)praktijk wordt niet onderbouwd. Concrete voorbeelden van die veroudering of discrepanties worden niet gegeven.
- De aanpak tot dusver mist een rechtsstatelijk perspectief en is niet in evenwicht. De plannen zijn te zeer en te eenzijdig gericht op efficiëntie en voornamelijk instrumenteel van aard. Belangrijke beginselen als het (strafvorderlijk) legaliteitsbeginsel krijgen daardoor niet de rol die zij in een rechtsstaat verdienen.

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35
Fax 070 - 335 35 31

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

- Het voornemen lijkt te zijn om slechts de hoofdlijnen van het strafprocesrecht in de wet vast leggen en de (praktische) invulling daarvan via AMvB's, ministeriële regelingen en aanwijzingen van het College van Procureurs-Generaal overlaten aan de uitvoerende macht (de Minister en het Openbaar Ministerie). Belangrijke normen en bevoegdheden die rechtstreeks de relatie tussen overheid en burger raken en de vrijheid van de burger in hoge mate kunnen beperken worden dan niet alleen door de uitvoerende macht opgesteld, maar ook uitgevoerd. Dat verstoort de machtscheiding die in Nederland vooral wordt toegepast door middel van een systeem van 'checks and balances'.
- De delegatie van bevoegdheden naar Minister en OM zal leiden tot een ingewikkelder en ondoorzichtiger systeem. De plannen van de Minister voorzien niet in een concrete en betrouwbare oplossing hiervoor.
- Het machtsevenwicht dreigt ook onder druk te komen van de plannen tot financiering van de uitvoeringspraktijk. De Minister wil komen tot een bekostigingsmodel gebaseerd op input- en outputbekostiging. Daarmee ontstaat het reële gevaar dat de wijze waarop en de snelheid waarmee een strafzaak wordt afgedaan mede wordt ingegeven door financiële overwegingen.
- Er wordt te weinig aandacht besteed aan de *werkelijke* problemen van een stroperige rechtspleging (te weten: gebrekkige uitvoeringsprocessen) en de mogelijkheden tot het wegnemen daarvan.
- De vraag of investeringen in (bijvoorbeeld) de mogelijkheden van een slachtoffer om aangifte te doen - en vooral: de opvolging van deze aangifte - , in het verbeteren van de werkprocessen en ICT bij de politie of in de noodzakelijke ondersteuning voor het Openbaar Ministerie, niet veel urgenter zijn, wordt niet gesteld.
- Gemist wordt een kosten-batenanalyse van dit omvangrijke en ingrijpende project. De prioriteit van de - grote - investeringen die nodig zijn voor herziening van het Wetboek van Strafvordering, wordt niet vergeleken met de prioriteiten van andere projecten waarin binnen Veiligheid en Justitie zou moeten worden geïnvesteerd. Zeker in tijden van grootscheepse bezuinigingen kan een analyse van de prioritering van investeringen niet ontbreken.
- De complexiteit van het huidige wetboek is vanuit de wetenschap (door onder andere Strafvordering 2001) onder de aandacht gebracht, maar dat zou worden aangedrongen op een grootscheepse herinterpretatie van strafvorderlijke leerstukken is evident niet het geval. Het onderzoeksproject Strafvordering 2001 heeft duidelijk gemaakt dat het voor een evenwichtige strafvordering funest is als slechts enkele van de uit dat project voortvloeiende voorstellen worden overgenomen. Dit dreigt thans toch te gebeuren.
- Er is niet, zoals gebruikelijk in andere omvangrijke wetgevingsoperaties, zoals de vernieuwing van het Burgerlijk Wetboek en de Algemene Wet Bestuursrecht, gekozen voor de inschakeling van een staatscommissie. Hoewel wordt gesteld dat van een gefaseerde herziening sprake zal zijn, volgen deze fasen elkaar dusdanig snel op dat van het werken in 'tranches' de facto geen sprake is.

De algemene raad is van oordeel dat een grootscheepse wetgevingsoperatie als de onderhavige, waarvan het eindproduct bestendig moet zijn, een gedegen aanpak zou moeten kennen. Een realistische tijdsplanning is daar onderdeel van.

De NOVA is graag bereid om betrokken te blijven bij het proces maar verzoekt met klem voornoemde opmerkingen ter harte te nemen.

Hoogachtend,

Namens de algemene raad,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'R.A. Fibbe', written in a cursive style.

R.A. Fibbe